

Yenidoġan Yoġun Bakġm Ünitesi Anne-Baba Stres Ölçeġi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yenidoġan Yoġun Bakġm Ünitesi Anne-Baba Stres Ölçeġi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33180>

Özet

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Anne-Baba Stres Ölçeği (YYBÜ ASÖ), bebekleri Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'nde (YYBÜ) yatan ebeveynlerin deneyimlediği stres düzeylerini ve bu strese neden olan çevresel faktörleri sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu Turan ve Babakal (2006) tarafından yapılmıştır ve bu adaptasyon çalışması, ölçeğin Türkiye popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir. Ölçek, özellikle ebeveynlerin bebeklerinin görünümü, davranışları, ebeveynlik rolündeki değişiklikler ve yoğun bakım ünitesinin çevresel uyaranları gibi alanlarda yaşadıkları kaygıyı değerlendirir.

Anahtar Kelimeler

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, Anne-Baba Stresi, Stres Ölçeği, Uyarılma, Geçerlik, Güvenirlik, Neonatoloji

Yazarlar

Turan, T., Babakal, Z.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi ortamında bulunan bebeklerin ebeveynlerinin algıladığı stresin derecesini ve kaynaklarını belirlemektir. Yoğun bakım ortamı, hem fiziksel hem de psikolojik açıdan ebeveynler için oldukça zorlayıcıdır. Ölçek, bu stres kaynaklarını alt boyutlar halinde inceleyerek, sağlık profesyonellerine (özellikle hemşirelere) ebeveynlere yönelik destek programları geliştirmede rehberlik etmeyi hedefler.

Ölçek, klinik uygulamada ve araştırmalarda, ebeveynlerin karşılaştıkları zorlukları tanımlamak ve müdahale stratejilerinin etkinliğini değerlendirmek için kritik bir araç olarak kullanılmaktadır.

Yapı

Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Anne-Baba Stres Ölçeği, ebeveynlerin yoğun bakım ortamına ve bebeklerinin durumuna verdikleri duygusal tepkileri ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, ebeveynlerin yaşadığı stresi genellikle üç ana faktör altında toplamaktadır: Bebeğin görünümü ve davranışları, ebeveyn rolü ve çevresel uyaranlar (sesler ve görüntüler).

Bu çok boyutlu yapı, stresin sadece bebeğin sağlık durumuyla değil, aynı zamanda ebeveynin normal ebeveynlik görevlerini yerine getirememesi ve yoğun bakım ünitesinin teknik/tıbbi atmosferinden kaynaklanan kaygılarla da ilişkili olduğunu göstermektedir. Ölçek, ebeveynlerin bu

zorlu durumla ba?a ç?kma kapasitelerini anlamak için bir temel sa?lar.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Turan ve Ba?bakkal, 2006), yap? geçerli?ini incelemek amacıyla Faktör Analizi uygulanm??tır. Analiz sonuçlar?, ölçe?in beklenen faktör yap?s?n? desteklemiştir. Tüm maddelerin faktör yükleri kabul edilebilir düzeyde, yani 0.40'ın üzerinde bulunmuştur.

Faktör yükleri Faktör 1 için 0.42 ile 0.75 arasında, Faktör 2 için 0.45 ile 0.74 arasında ve Faktör 3 için 0.38 ile 0.84 arasında de?ilmektedir. Bu bulgular, maddelerin ilgili alt ölçekleri güçlü bir şekilde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal olarak geçerli oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık güvenilirli?i için hesaplanan Cronbach Alpha katsay?s?, tüm ölçek için yüksek düzeyde bulunmuştur. Metrik 1 sonucuna göre **0.89**, Metrik 2 sonucuna göre ise **0.90** olarak belirlenmiştir. Bu yüksek katsayılar, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü kanıtlamaktadır.

Test-tekrar test güvenilirli?i (zaman içinde kararlılık), YBÜ Anne-Baba Stres Ölçe?i alt ölçekleri için **0.44 ile 0.60** arasında de?ilen katsayılarla belirlenmiştir. Bu de?erler, ölçe?in kısa vadede kararlı ölçümler sağladığını göstermekle birlikte, psikolojik yapının zamana bağlı olarak de?ebilece?ini de?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda yapılan Faktör Analizi, ölçe?in 34 maddesinin üç ana faktör altında toplandığını ortaya koymuştur. Bu faktörler ve varyansa katkıları şunlardır:

Faktör 1: Bebe?in Görünü? ve Davran??lar? Alt Ölçe?i. Bu faktör 13 maddeden oluşmakta olup, toplam varyansın %18.25'ini açıklamaktadır. Bu alt ölçek, ebeveynlerin bebeklerinin t?bbi görünüşü, davran??lar? ve tepkileri hakkındaki stresini ölçer.

Faktör 2: Ebeveyn Rolü Alt Ölçe?i. Bu faktör 10 maddeden oluşmakta olup, toplam varyansın %14.94'ünü açıklamaktadır. Bu alt ölçek, ebeveynlerin bebekleriyle kurdukları ili?ki ve normal ebeveynlik rollerini yerine getiremedikleri algısından kaynaklanan stresi de?erlendirir.

Faktör 3: Sesler ve Görüntüler Alt Ölçe?i. Bu faktör 6 maddeden oluşmakta olup, toplam varyansın %11.64'ünü açıklamaktadır. Bu alt ölçek, YBÜ'deki çevresel gürültü, t?bbi cihazlar ve görsel uyaranlardan kaynaklanan stresi ölçer.

Tüm maddelerin faktör yükleri yüksek (0.40 üzeri) olup, beklenen faktörlerde yer almıştır. Bu üç faktör, ölçeğin ölçtüğü stres yapısının temel bileşenlerini oluşturmaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Madde Sayısı: 34 madde bulunmaktadır.

Derecelendirme: 6'lı Likert Ölçeği. Derecelendirme şu şekildedir: (0=Deneyimli Değil, 1=Stresli Değil, 5= Aşırı Stresli). Yüksek puan, yüksek stres düzeyini işaret eder.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde bebeği yatan ebeveynler (Anne ve Baba)

Yaş Grubu: Yetişkin Ebeveynler

Popülasyon Detayları: Bebekleri YYBÜ'de tedavi gören anneler ve babalar.

Test Metodolojisi: Psikometrik araç.

Anahtar Kelimeler

YYBÜ, Ebeveyn Kaygısı, Cronbach Alpha, Faktör Yüğü, Hacettepe Üniversitesi, Neonatal Yoğun Bakım

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yayı

Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışması 2006 yılında yayımlanmıştır. Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için orijinal yayıncıya veya adaptasyon yazarlarına başvurulmalıdır. Orijinal makaleye DergiPark üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

Orijinal makaleye ait ba?lant?: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: yenido?an-yo?un-bakim-unitesi-anne-baba-stres-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Turan, T. ve Ba?bakkal, Z. (2006). Yenido?an Yo?un Bak?m Ünitesi Anne-Baba Stres Ölçe?inin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çal??mas?. *Hacettepe Üniversitesi Hem?irelik Fakültesi Dergisi*, 13(2), 32-42.

Yenido?an Yo?un Bak?m Ünitesi Anne-Baba Stres Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.